

1. Shul'ha N.V. Oblik i audyt rozrakhunkiv z oplaty pratsi ta analiz efektyvnosti vykorystannya trudovykh resursiv [Tekst]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: spets. 08.00.09 / Shul'ha Nataliya Vitaliyivna; DVNZ «Kyuyivs'kyu nats. ekon. universytet im. V.Het'mana». – Kyuyiv, 2008. – 24 s. [in Ukrainian]

Рецензент: Романчук К.В., д.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, ЖДТУ

24.12.2014

УДК 336.22

Степанова Дар'я

ПРОБЛЕМАТИКА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ У ФІНАНСОВІЙ ТЕОРІЇ

В статті проаналізовано існуючі теоретичні підходи до інтерпретації категорії «податкове адміністрування» в сучасній фінансовій теорії. Представлено авторський підхід до трактування фіскальної ефективності податкового адміністрування (критерії досягнення економічних і соціальних наслідків в державі, позитивна кореляція, корисний результат від податкових рішень, рішення задач податкової політики, з дотриманням міжнародних податкових стандартів, поліпшення ставлення громадськості до оподаткування) з виокремлення виявлених певних особливостей: адміністрування податків здійснюється не лише виконавчими органами, а й повноважними державними органами; податкове адміністрування – це організаційна діяльність, що організовує процес вдосконалення взаємовідносин між податковими органами та платниками податків; це управлінська діяльність, спрямована на практичне управління процесами оподаткування; основною метою адміністрування податків має стати забезпечення ефективності податкових надходжень; завдяки податковому адмініструванню здійснюється контроль за дотриманням учасниками податкових відносин відповідних законодавчих актів.

Ключові слова: адміністрування, податкове адміністрування, фіскальна ефективність податкового адміністрування.

Степанова Дар'я

ПРОБЛЕМАТИКА АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НАЛОГОВ В ФИНАНСОВОЙ ТЕОРИИ

В статье проанализированы существующие теоретические подходы к интерпретации категории «налоговое администрирование» в современной финансовой теории. Представлен авторский подход к трактовке фискальной эффективности налогового администрирования (критерии достижения экономических и социальных последствий в государстве, положительная корреляция, полезный результат от налоговых решений, решение задач налоговой политики, с соблюдением международных налоговых стандартов, улучшение отношения общественности) с учетом выявленных определенных особенностей: администрирование налогов осуществляется не только исполнительными органами, но и полномочными государственными органами; налоговое администрирование - это организационная деятельность, совершенствующая процесс взаимоотношений между налоговыми органами и налогоплательщиками; это управленческая деятельность, направленная на практическое управление процессами налогообложения; основной целью администрирования налогов должно стать обеспечение эффективности налоговых поступлений; благодаря налоговому администрированию осуществляется контроль за соблюдением участниками налоговых отношений соответствующих законодательных актов.

Ключевые слова: администрирование, налоговое администрирование, фискальная эффективность налогового администрирования.

Stepanova Daria

ISSUES TAX ADMINISTRATION IN FINANCE THEORY

The paper analyzed the existing theoretical approaches to the interpretation of the category of “tax administration” in modern financial theory. Provided the author's approach to the scientific study determining fiscal efficiency of tax administration (the criteria achieving economic and social impact in the state, positive correlation useful result from tax solutions cost to receive it, solving problems of tax policy, compliance with national tax international standards, improve public attitudes towards taxation.)with the opening of the identified features:

tax administration is carried out not only the executive but also competent state agencies; tax administration - is an organizational activity that organizes the process of improving the relationship between tax authorities and taxpayers; tax administration - management activity that is aimed at practical management processes taxation; the main purpose of tax administration should be to ensure the effectiveness of tax revenue; due to tax administration is controlled by adherence to fiscal relations relevant legislation.

Keywords: administration, tax administration, fiscal efficiency of tax administration

Постановка проблеми. Домінуючу роль податків у розвитку економіки держави важко заперечити. Податки як базовий інструмент економічного регулювання є основним джерелом формування державного бюджету, реалізації перерозподілу валового внутрішнього продукту держави. Тому, податки, як економічна категорія чинять свій безпосередній вплив як на державну, так і на приватну ланки основних макроекономічних агентів. Однак, макроекономічні агенти прагнуть максимізувати свій дохід і тому, цілком природно намагаються мінімізувати свої податкові зобов'язання. Це, на наш погляд - головне протиріччя інституту податків та податкових відносин. Тому питання пов'язані з організацією та удосконаленням податкової роботи мають нині досить вагомим значення для сталого економічного розвитку країни та вимагають наукового обґрунтування сучасною теорією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виходячи з цього, фахівці у області фінансів, податкового менеджменту починають інтенсивно розвивати наукові теорії в напрямку організації і управління процесами оподаткування, основним завданням яких є забезпечення повноти податкових надходжень до держбюджету. Загальні проблеми оподаткування та податкового адміністрування становлять коло наукових інтересів багатьох вітчизняних вчених, зокрема: В. Андрущенко [1], Ю. Іванова [2], А. Крисоватого [3], В. Мельника [4], Т. Крушельницької [5], А.Чередніченко [6] К. Швабія [7] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зважаючи на наявність численних наукових праць із зазначеної проблематики, наукове обґрунтування категорії «податкового адміністрування» в сучасній фінансовій теорії,

особливо в частині дослідження фіскальної ефективності адміністрування податків, потребує подальшої розробки.

Постановка завдання. Ціллю даної статті є дослідження теоретичних концепцій та підходів до визначення категорії «податкове адміністрування» в сучасній фінансовій теорії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адміністрування податків - досить складний, багатогранний та важливий процес, без якого неможливе повноцінне функціонування країни. Тому створення ефективної системи адміністрування податків має посідати одне з провідних місць поміж численних економічних проблем, у вирішенні яких мають бути зацікавлені як держава, так і платники податків.

Адміністрування (від англ. «administration») означає управління, організація, виконання, здійснення, нагляд (контроль); у широкому розумінні, це - організаційно-розпорядча діяльність керівників і органів управління, що здійснюється шляхом наказів і розпоряджень [8, с.71].

У словнику С.І.Ожегова поняття «адміністрування» визначено як «управління будь-чим формально, бюрократично» [9, с.20].

Отже, якщо адміністрування значить управління, то адміністрування податків має значити «управління у сфері управління» [10, с.74].

Проте сам термін «адміністрування податків» характеризується невизначеністю, незважаючи на те, що сам термін останнім часом стає все популярнішим. Успішна ж практична діяльність в даному напрямку потребує наукового обґрунтування, починаючи з самого терміну та підпорядкованих йому процесів.

В основі проблеми невизначеності цього терміну, на нашу думку, лежить питання недостатнього наукового обґрунтування термінів «податкове адміністрування», «адміністрування податків». Це близькі, але не тотожні поняття.

Одним з перших, хто вніс свій вклад у розкриття сутності податкового адміністрування був М.Т.Оспанов, що опублікував в 1997 році роботу «Податкова реформа і гармонізація податкових відносин». Під податковим адмініструванням він розумів «здійснення податкової адміністрації в межах її компетенції функцій і повноважень, встановлених для неї державою і податковим законодавством» [11, с.209-211]. В якості головної

складової її частиною податкове адміністрування включає систему управління податками, тобто комплекс заходів:

1) по оптимізації структури податків, вдосконаленню механізму їх справляння, податкового обліку і звітності;

2) контролю за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою сплати податків, за дотриманням встановлених законодавством прав і обов'язків податкових органів та платників податків;

3) розподілу податкових надходжень між бюджетами різних рівнів, збору та аналізу результатів;

4) підготовку пропозицій щодо підвищення ефективності та гармонізації податкових відносин між усіма учасниками процесу оподаткування.

Варто відзначити, що поняття податкового адміністрування М.Т. Остапенко характеризується широтою трактування його змісту, навіть ширше ніж управління податками. Управління податками він вважає лише складовою частиною податкового адміністрування [11]. Останнє як особлива сфера діяльності держави, на нашу думку, асоціюється у автора з функціями державних органів управління. Думається, дане визначення податкового адміністрування неточно відображають сутність поняття, яке досліджується, так як воно визначається не в процесі дискурсивного пізнання, а емпірично.

Аналогічне розуміння сутності податкового адміністрування характерно для В.А.Красницького, І.А.Перонко, М.А.Невського та інш. Так, податкове адміністрування, вважає В.А.Красницький, є системою управління податковими відносинами, головне завдання якої є вироблення нових форм податкових відносин, які будуть адекватними станом виробничих сил [12, с.22].

Так, ряд іноземних авторів використовують термін «податкове адміністрування», але трактують його по різному. М.В. Мішустін трактує поданий термін «як діяльність по організації виконання податкового законодавства» [13, с. 78]. Т. А. Ашомко під адмініструванням податків розуміє «здійснення функцій контролю за повнотою та своєчасністю сплати податків і зборів» [14, с. 48-49].

Відповідно до трактувань А. Поршнева [15, с. 49], процес податкового адміністрування стоїть поряд із процесами податкового планування, регулювання та організацією контролю, які чинять

безпосередній вплив на економічний розвиток суспільства і держави.

У сучасній економічній літературі також зустрічається фактичне ототожнення понять «адміністрування податків» і «управління податковою системою». У такому разі, поняття «адміністрування податків» дозволяє визначити його як управління у області оподаткування. Деякі автори визначають адміністрування податків як динамічну систему управління модернізованих податкових органів в умовах ринкової економіки.

Доречно економічний аспект механізму податкового адміністрування трактують М.В. Романовський та О.В. Врубльовська, які вказують, що адміністрування податків є самостійним процесом, який передбачає управління податковою системою загалом [16, с.33-34].

Вітчизняні автори ототожнюють поняття «податкового адміністрування» та «адміністрування податків» та використовують їх в одному контексті. Так, А.І. Крисоватий використовує термін «адміністрування податкових зобов'язань», яке далі за змістом уподібнюють «податковому адмініструванню» та трактують як «процедуру реалізації прав і обов'язків суб'єктів податкового права щодо узгодження й погашення податкових зобов'язань» [3, с.104]. Враховуючи, що податкові відносини базуються на нормах податкового права, це визначення видається нам в цілому справедливим, але воно не враховує можливість управління податковими надходженнями.

В.Л. Андрущенко у своїх дослідженнях пов'язує зміст поняття «податкове адміністрування» з політикою, наукою та мистецтвом. З точки зору політики, податкове адміністрування являє собою державну політику в розумінні дій владних та управлінських структур, за допомогою яких фінансові ресурси розподіляються через механізм оподаткування між державою та населенням [17, с.76-78].

Проаналізувавши існуючі думки про податкове адміністрування, можна дійти висновку, що процедура податкового адміністрування ґрунтується на податковому праві, є сукупністю юридичних норм (правових приписів), що визначають правила поведінки учасників правовідносин у сфері оподаткування. Джерелами податкового права є Конституція України, Податковий

кодекс України, інші законодавчі акти, що регулюють відносини у сфері оподаткування.

З наведеного можна зробити висновок, що проблеми адміністрування податків можна розглядати з різних поглядів. По-перше, щодо юридичного вдосконалення – тобто створення системи взаємовідносин між державою та платниками податків за допомогою вдосконалення законодавчої бази, тобто податкове адміністрування.

По-друге, щодо вдосконалення взаємовідносин між органами оподаткування та платниками податків при забезпеченні стягнення та сплати різних видів податків та зборів, тобто адміністрування податків.

В сучасній фінансовій літературі немає одностайної думки і в самому визначенні адміністрування податків.

Початок активного вживання терміна адміністрування податків вітчизняними практиками й політиками припадає на другу половину 1990-х років. Кожне його озвучування фактично засвідчувало сутнісну різницю, а інколи й невизначеність змісту. У нормативно-правових актах «адміністрування податків» поки що не знайшла свого закріплення, хоча досить часто використовується політиками та урядовцями, при цьому виявляється нетотожне розуміння її змісту. Для наукової літератури це поняття також є новим. У сучасній літературі немає одностайності у підходах до визначення поняття податкового адміністрування.

Незважаючи на його широке застосування на практиці, перші спроби висвітлення наукової дефініції «адміністрування податків» в Україні були здійснені лише на початку 2000-их років за авторством В.М. Мельника. Так, В. М. Мельник запропонував таке визначення: «адміністрування податків – це управлінська діяльність органів державної виконавчої влади, що пов'язана з організацією процесу оподаткування, ґрунтується на державних законодавчих та нормативних актах та використовує соціально зумовлені і сприйняті правила» [4, с.68]. Однак оскільки будь-яка управлінська діяльність повинна ґрунтуватися лише на нормативно-правовій базі, залишаються нез'ясованими соціальні правила, що регулюють процес адміністрування.

В. Мельник започаткував теоретичну систематизацію адміністрування податків у вітчизняній фінансовій науці та виділів 4 основних напрямки управлінської діяльності у даній сфері, а

саме: облікову роботу (облік платників податків та облік надходження податків), масово-роз'яснювальну та консультативну роботу, прогнозно-аналітичну роботу, контрольно-перевіркову роботу [4, с.104-105].

Заслуговує на увагу позиція А.Селіванова: «адміністрування податків – це правовідносини, які складаються у сфері здійснення уповноваженими державними органами заходів з погашення податного боргу і передбачаються застосування методів владно-примусового характеру до платників податків». Як ми визначили вище, адміністрування податків це суцільно економічна категорія, отже не може бути правовідносинами. Таке визначення А.Селіванова має досить вузьке тлумачення, в цій трактовці дана категорія розглядається в контексті Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетом та державними цільовими фондами» від 21.12.2000 №2181-III [18].

А. Ластовецький також критикує термін А.Селіванова та пропонує більш широке визначення адміністрування податків, а саме як «механізм, що включає систему способів та організаційно-правових заходів відчуження уповноваженими державними органами податків і зборів» [19]. Але, «відчуження» здійснюється, як правило, власне самими платниками на підставі закону, а не державними органами адміністрування податків чи на підставі їх рішень. До того ж, якщо розглядати адміністрування податків у зазначеному контексті, тобто як систему способів, то уявляється, що адміністрування податків як управлінська система діє автономно без урахування зовнішніх організаційних зв'язків, які є частиною функції управління у сфері оподаткування.

Окремі дослідники використовують поняття «управління оподаткуванням». Зокрема, А.І. Крисоватий та А.Я. Кізіма у роботі «Податковий менеджмент» зазначають, що поняття «управління оподаткуванням» можна розглядати у двох аспектах:

- по-перше, як систему органів управління (законодавчих і виконавчих органів); в число їх обов'язків входить процедурне забезпечення проходження податкової концепції на наступний плановий період, її розгляд, обговорення та затвердження у встановленому порядку;

- по-друге, як сукупність норм і правил, які регламентують дії у сфері оподаткування, а також визначають міру відповідальності за порушення податкового законодавства [20, с. 18-20].

На нашу думку, поняття «управління» та «менеджмент» для характеристики особливостей комплексного управління процесом оподаткування, є менш прийнятними, оскільки зосереджують увагу на аспектах виробничих взаємовідносин людей, наголошуючи на поведінкових особливостях взаємодії між людьми.

Термін «адміністрування податків» закріплено законодавчо в Податковому кодексі. Так, згідно зі змінами, внесеними до Податкового кодексу України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 04.07.2013 №404-VII [21], статтю 14 Податкового кодексу доповнено визначенням терміна «адміністрування податків» (п.14.1.1): «Адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (далі – податків, зборів, платежів) – це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом» [22].

Також, цим законом [21] в Податковий кодекс України вводиться термін «державна податкова справа», й наводиться таке його визначення: «державна податкова справа – сфера діяльності контролюючих органів, передбачена цим Кодексом та іншими актами законодавства України, спрямована на формування і реалізацію державної податкової політики в частині адміністрування податків, зборів, платежів» [22]. Отже, згідно Податкового кодексу, саме під державною податковою справою розуміють діяльність контролюючих органів, пов'язану з адмініструванням податків.

У найбільш загальному вигляді можна зазначити, що адміністрування податків передбачає визначення принципів і послідовності побудови податкових систем, правомочності органів влади різних рівнів в регулюванні податкових відносин, права і обов'язки платників податків та повноваження податкових органів, організацію податкового контролю та процедури оскарження

рішень. Побудова економічно ефективної системи податкових органів та їх інформаційної взаємодії із зацікавленими структурами різних рівнів виконавчої влади.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи теоретичний аналіз досліджень відомих вчених щодо терміну адміністрування податків, пропонуємо власне бачення змісту цього терміну.

Адміністрування податків - це організаційна, управлінська діяльність повноважених державних органів, що пов'язана з забезпеченням ефективного функціонування податкової системи та контролю.

У наведеному визначенні вказано, що:

- адміністрування податків здійснюється не лише виконавчими органами, а й повноважними державними органами;

- адміністрування податків - це організаційна діяльність, тобто організовує процес вдосконалення взаємовідносин між органами оподаткування та платниками податків ;

- адміністрування податків - це і управлінська діяльність, тобто спрямована на практичне управління процесами оподаткування;

- основною метою адміністрування податків повинно стати забезпечення ефективних податкових надходжень, тобто у повному обсязі та в належні строки;

- завдяки адмініструванню податків здійснюється контроль за дотриманням учасниками податкових відносин відповідних законів.

Податкове адміністрування є одним з основних елементів ефективного функціонування податкової системи та економіки держави. Ефективність податкової системи обумовлена повнотою виявлення джерел доходів з метою обкладення їх податками та мінімізацією витрат по їх мобілізації та сплаті. Основу ефективно організованої податкової системи визначають: правильність нарахування податків, своєчасність їх сплати, неможливість ухилення від оподаткування. Ефективна організація процесів оподаткування повинна визначати такий порядок нарахування і сплати податків, за якого не будуть ущемлятися б ні інтереси держави при наповненні бюджету, ні інтереси підприємств з метою стимулювання їх розвитку. результатом (ефектом) і витратами, що понесені для досягнення цього результату.

З урахуванням визначених особливостей категорії «податкове адміністрування» в подальших наукових дослідженнях слід звернути увагу на необхідність розробки методології оцінки фіскальної ефективності податкового адміністрування в сучасних умовах економічних перетворень.

Література

1. Андрущенко В. Л. Морально-етичні імперативи податків та оподаткування (західна традиція) [Текст]: монографія / В. Л. Андрущенко, Т. В. Тучак; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т Держ. податк. служби України, НДІ фін. права. - К.: Алерта, 2013. - 382 с.
2. Іванов Ю.Б. Податковий менеджмент [підручник] / Ю.Б.Іванов, А.І.Крисоватий, А.Я.Кізіма, В.В.Карпова. – К.: Знання, 2008. – 328 с.
3. Крисоватий А. І. Планування та прогнозування податкових надходжень / А. І. Крисоватий, А. Я. Кізіма, В. В. Маслій. – Т.: ТНЕУ, 2011. – 260 с.
4. Мельник В. М. Оподаткування: наукове обґрунтування та організація процесу: [монографія] / В. М. Мельник; НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування». - К.: Комп'ютерпрес, 2006. - 277 с.
5. Крушельницька Т. А. Управління податковою системою України в умовах міжнародної економічної інтеграції [Текст]: монографія / Т. А. Крушельницька; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Донецьк: Юго-Восток, 2012. - 410 с.
6. Чередніченко А.П. Податковий контроль в умовах трансформаційної економіки України: Монографія. – К.: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2005. – 204 с.
7. Швабій К. І. Напрями підвищення ефективності адміністрування податків в Україні / К. І. Швабій, Ю. Д. Гусак // Фінансова система України: зб. наук. праць. - Острог: Видавництво «Національний університет «Острозька академія», - Ч. 1. Вип. 10, 2008. - С. 240 - 247.
8. Бакуменко В.Д. Адміністративний менеджмент: Навчальний посібник / В.Д. Бакуменко, В.І. Тимцуник. - К.: Центр підготовки навчально-методичних видань КНТЕУ, 2013. – 334 с.
9. Ожегов С.И. Словарь русского языка. - М., 1986. – 795 с.
10. Греца С.М. Теоретичні аспекти визначення поняття

адміністрування податку на додану вартість. /С.М. Греца //Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. -№8. – 2014. – С.74-76.

11. Оспанов М. Т. Налоговая реформа и гармонизация налоговых отношений: Монография./ СПб.: Санкт-Петербургский гос. ун-т экономики и финансов, 1997. – 425 с.

12. Перонко И.А., Красницкий В.А. Налоговое администрирование. //Налоговый вестник. - 2000 - №10. - С.22-28.

13. Мишустин М. В. Информационно-технологические основы государственного налогового администрирования в России: Монография. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. - 252с.

14. Ашомко Т.А. Налоговый кодекс: правонарушение и ответственность: Монография. // Т.А. Ашомко, О.М. Проваленко - М.: ООО НПО Вычислительная математика и информатика, 2001. – 182с.

15. Налоговый менеджмент: уч. / [А.Г. Поршневу, Д.Г. Черник, Б.И. Замятин и др.]. – М. : ИНФА-М, 2003. - 442 с.

16. Налоги и налогообложение / под. ред. М. В. Романовского, О. В. Врублевской. – СПб. : Питер, 2003. – 576 с.

17. Андрущенко В.Л. Адміністрування податків і платежів: предмет і метод дослідження // Збірник наукових праць Академії ДПС України. – 2002. - № 4. – С. 76-78.

18. Селіванов А. Адміністрування податків: нові проблеми в адміністративному та фінансовому праві України. // Право України. – 2002. – №2. – С. 34-38.

19. Ластовецький А. Організаційно-правові засади адміністрування податків. //Право України. – 2003. - №11. – С.37-40.

20. Крисоватий А. І. Податковий менеджмент: навч. посіб. / А. І. Крисоватий, А. Я. Кізіма. – Т.: Карт-бланш, 2004. – 308 с.

21. Про внесення змін до Податкового кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи: закон України від 04.07.2013 № 404-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/404-18/print1377768389270278>. - Дата використання: 10.11.2014.

22. Податковий кодекс України // Вісник податкової служби України. – 2013. – № 2–3. – 416 с.

1. Andrushhenko V. L. Moral`no-ety`chni imperaty`vy` podatkiv ta opodatkuvannya (zaxidna trady`ciya) [Tekst]: monografiya /

V. L. Andrushhenko, T. V. Tuchak; Derzh. podatk. sluzhba Ukrayiny`, Nacz. un-t Derzh. podatk. sluzhby` Ukrayiny`, NDI fin. prava. - K.: Alerta, 2013. - 382 s.

2. Ivanov Yu.B. Podatkovy`j menedzhment [pidruchny`k] / Yu.B.Ivanov, A.I.Kry`sovaty`j, A.Ya.Kizy`ma, V.V.Karpova. - K.: Znannya, 2008. - 328 s.

3. Kry`sovaty`j A. I. Planuvannya ta prognozuvannya podatkovy`x nadxodzen` / A. I. Kry`sovaty`j, A. Ya. Kizy`ma, V. V. Maslij. - T.: TNEU, 2011. - 260 s.

4. Mel`ny`k V. M. Opodatkuvannya: naukove obg`runtuvannya ta organizaciya procesu: [monografiya] / V. M. Mel`ny`k; NAN Ukrayiny`, DU «In-t ekonomiky` ta prognozuvannya». - K.: Komp'yuterpres, 2006. - 277 c.

5. Krushel`ny`cz`ka T. A. Upravlinnya podatkovoyu sy`stemoyu Ukrayiny` v umovax mizhnarodnoyi ekonomichnoyi integraciyi [Tekst]: monografiya / T. A. Krushel`ny`cz`ka; Nacz. akad. derzh. upr. pry` Prezy`dentovi Ukrayiny`. - Donecz`k: Yugo-Vostok, 2012. - 410 s.

6. Cherednichenko A.P. Podatkovy`j kontrol` v umovax transformacijnoyi ekonomiky` Ukrayiny`: Monografiya. - K.: TOV «Vy`davny`cztvo «Aspekt-Poligraf», 2005. - 204 s.

7. Shvabij K. I. Napryamy` pidvy`shhennya efekty`vnosti administruvannya podatkov v Ukrayini / K. I. Shvabij, Yu. D. Gusak // Finansova sy`stema Ukrayiny`: zb. nauk. pracz`. - Ostrog: Vy`davny`cztvo «Nacional`ny`j universy`tet «Ostroz`ka akademiya», - Ch. 1. Vy`p. 10, 2008. - S. 240 - 247.

8. Bakumenko V.D. Administraty`vny`j menedzhment: Navchal`ny`j posibny`k / V.D. Bakumenko, V.I. Ty`mczuny`k. - K.: Centr pidgotovky` navchal`no-metody`chny`x vy`dan` KNTEU, 2013. - 334 s.

9. Ozhegov S.Y`. Slovar` russkogo yazyka. - M., 1986. - 795 s.

10. Grecza S.M. Teorety`chni aspekty` vy`znachennya ponyattya administruvannya podatku na dodanu vartist`. /S.M. Grecza //Naukovy`j visny`k Mizhnarodnogo gumanitarnogo universy`tetu. -#8. - 2014. - S.74-76.

11. Ospanov M. T. Nalogovaya reforma y` garmony`zacy`ya nalogovy`x otnosheny`j: Monografy`ya./ SPb.: Sankt-Peterburgsky`j gos. un-t ekonomy`ky` y` fy`nansov, 1997. - 425 s.

12. Peronko Y`.A., Krasny`czky`j V.A. Nalogovoe

- admy`ny`stry`rovany`e. //Nalogovyj vestny`k. - 2000 - #10. - S.22-28.
13. My`shusty`n M. V. Y`nformacy`onno-texnologiy`chesky`e osnovy gosudarstvennogo nalogovogo admy`ny`stry`rovany`ya v Rossy`y: Monografy`ya. - M.: YuNY`TY`-DANA, 2005. - 252s.
  14. Ashomko T.A. Nalogovyj kodeks: pravonarusheny`e y` otvetstvennost`: Monografy`ya. // T.A. Ashomko, O.M. Provalenko - M.: ООО NPO Вычу`sly`tel`naya matematy`ka y` y`nformaty`ka, 2001. – 182s.
  15. Nalogovyj menedzhment: uch. / [A.G. Porshnev, D.G. Cherny`k, B.Y`. Zamyaty`n y` dr.]. – M. : Y`NFA-M, 2003. - 442 s.
  16. Nalogy` y` nalogooblozheny`e / pod. red. M. V. Romanovskogo, O. V. Vrublevskoj. – SPb. : Py`ter, 2003. – 576 s.
  17. Andrushhenko V.L. Administruvannya podatkov i platezhiv: predmet i metod doslidzhennya // Zbirny`k naukovy`x prac` Akademiyi DPS Ukrayiny`. – 2002. - # 4. – S. 76-78.
  18. Selivanov A. Administruvannya podatkov: novi problemy` v administraty`vnomu ta finansovomu pravi Ukrayiny`. // Pravo Ukrayiny`. – 2002. – #2. – S. 34-38.
  19. Lastovecz`ky`j A. Organizacijno-pravovi zasady` administruvannya podatkov. //Pravo Ukrayiny`. – 2003. - #11. – S.37-40.

Рецензент: Мельник В. М. д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Європейського університету (м. Київ)

8.12.2014

УДК 330.322

Фещур Роман, Скибінський Олександр, Саталкіна Лілія
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МАСШТАБНО-ЯКІСНОЇ МОДЕЛІ НА ЕТАПІ ЗОВНІШНЬОГО ІНВЕСТУВАННЯ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті запропоновано методику використання інвестиційного портфелю підприємства шляхом впровадження двох етапів масштабно-якісної моделі. Особливість такого процесу запропоновано визначати шляхом виокремлення зовнішнього та внутрішнього напрямків спрямування виробничо-господарських